higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL
(Eerste vraestel)
NKR VLAK 4

13 November 2023

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 12 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A: LEES EN KYK

Nasienriglyne vir die begripstoets

- Geen penalisering vir spel- en taalfoute nie.
- Geen penalisering waar antwoorde nie in volsinne geskryf is nie.
- Geen woord in ’n ander taal word as antwoord aanvaar nie. Indien die woord(e) egter toegedruk word en dit beïnvloed nie die betekenis nie, word die antwoord as korrek aanvaar.
- Waar die antwoord in meer as een sin aangebied word, maar tog tot die antwoord lei, is dit korrek.
- Indien twee of meer feite vereis word, word slegs die eerste twee of meer feite in volgorde nagesien.
- Spesifieke opdragte soos bv. **EEN WOORD, OPEENVOLGENDE WOORDE/'N SINSDEEL/EEN SIN** moet uitgevoer word. Die kandidaat mag een woord in 'n sin aanbied:

Die een woord is …
Die woord wat dit vir ons sê, is …

- Geen penalisering indien aanhalingstekens in aanhalings ontbreek nie.
- Geen penalisering indien die antwoord 'n direkte aanhaling is nie.
- Waar/Ja/Onwaar/Nee-vrae:
  eerste deel korrek en motivering verkeerd/ontbreek (1)
  eerste deel verkeerd en motivering verkeerd (0)
  eerste deel ontbreek en motivering korrek (0)

VRAAG 1: TYDSKRIFARTIKEL

1.1 Mieliestronk of www.mieliestronk.com (1)

1.2 Maanlose (1)

1.3 Objektief
- Die skrywer het nie sy eie opinie gegee nie.
- Net beskryf wat wetenskaplikes opgemerk het. (Enige EEN of soortgelyk) (2)

1.4.1 sterrestelsels (1)
1.4.2 miljoene (1)

1.5 Onwaar
“... waartoe ook ons son behoort ...” (2)

1.6 B – die oudste sterre (1)

1.7
- Spiraal
- Ovaalvorming
- Staafspirale (Enige 2 × 1) (2)

1.8 Dit is 'n eienaam. (1)

1.9 1.9.1 Figuurlik (1)

1.9.2
- Dit lyk nes arms.
- Dit is nie regte arms nie. (Enige toepaslike antwoord) (1)

1.10
- Hulle het geen definitiewe vorm nie.
- Hulle is klein. (2)

1.11
- FEIT
- Dit kan bewys word. (2)

1.12
- 100 000 ligjaar van een kant tot by die ander
- 10 000 ligjaar diep. (2)

1.13 1.13.1 Kaap die Goeie Hoop
1.13.2 Lyk soos dowwe wolke
1.13.3 Kaapwolke OF Kaapse Wolkies
(3 × 1) (3)

1.14
- Grootte
- Hittegraad
- Afstand van die aarde. (Enige 2 × 1) (2)

1.15 Dit hou verband met hul temperature. (1)

1.16 Waar (1)

1.17.1 Andromeda (1)
1.17.2 Spiraalvormig (1)

1.18 Hy beklemtoon die grootte. (of enige toepaslike antwoord.) (1)

1.19 Supernova (1)

1.20.1
- Wolke (1)

1.20.2
- Teleskope (1)

1.21 Eie oorspronklike titel wat toepaslik is

Bv.: Die geheime van ons sonnestelsel / Wonderwêreld van ons sterrehemel.

Kort, kragtig en beskrywend (2 punte)
Indien bloot aangehaal, nie oorspronklik (1 punt / 0) (2)
[35]

VRAAG 2: BRIEF AAN DIE PERS

2.1 Provinsiale koerant. (1)

2.2 Verkoopsassistent. (1)

2.3 Personeelbestuurders werk met die aanstelling van personeel. (1)

2.4 Fochini is 'n klerewinkel en 'n kennis van die nuutste modes sal 'n pluspunt wees. (of enige toepaslike antwoord.) (2)

2.5
- Dokumente wat jy by CV aanheg, moet gesertifiseer wees.
- Dit beteken dat 'n kommissaris van ede dit as 'n egte dokument verklaar het. (2)

2.6 Ja. ✓
- Jolene het ondervinding van verkope. ✓
- Jolene kom professioneel en gekwalifiseerd voor.
- Sy het kennis van modes. (of enige toepaslike antwoord) (2)

2.7
- Figuurlik
- Sy is nie regtig 'n slaaf nie, maar volg modes getrou na. (2)

2.8 Professioneel / hardwerkend / gefokus /gedissiplineerd (of enige toepaslike antwoord) (1)

2.9 Dosent of onderwyser OF enige toepaslike antwoord. (1)

2.10 JA✓ met toepaslike motivering
OF
NEE✓ met toepaslike motivering. ✓ (2)
[15]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: PRĒCIS

VRAAG 3: KOERANTARTIKEL

Moontlike antwoord.

60 - 70 woorde
Gebruik **minder chemikalieë** omdat dit vir jou en die waterstelsel gevaarlik is. Gooi afval weg en **moenie niebioafbreekbare** goedere in rioolstelsel gooi nie. Wees versigtig as jy **verf of amoniak** weggooi. As jy **medikasie** wil weggooi, kontak 'n afvalverwyderingsmaatskappy. Moenie **vullis** in die rioolstelsel gooi nie want dit kan visse en wild doodmaak. **Moenie water mors nie**, stort en draai krane toe. **Voorkom dat plastiek** in riviere, mere en oseane beland.
(70 woorde)

Hoofgedagtes mag nie herhaal word nie. Indien wel, sien slegs eenmaal na.

ASSESSERINGSRIGLYNE

ALGEMEEN

Lees die hele opsomming om 'n geheelindruk van die opsomming te kry.

- Beplanning is nie nodig nie.
- Indien beplanning wel gedoen is, moet dit duidelik aangedui wees.
- Indien nie aangedui nie, word die eerste opsomming nagesien.
- Indien die opsomming te lank is, word daar slegs 5 ekstra woorde toegelaat. **Die res van die opsomming word geïgnoreer.**
- Indien die opsomming te kort is, maar dit bevat al die vereiste inligting, word die kandidaat **nie gepenaliseer nie.**
- Kandidate mag nie afkortings in hulle opsommings gebruik nie. Indien dit in die opsomming voorkom, word elke afkorting getel volgens die getal woorde wat dit voorstel.

PUNTE WORD SOOS VOLG TOEGEKEN

- Feite: 7 × 2 punte = 14 punte
- Woorde korrek aangedui = 1 punt
- Taal = 3 punte
- Formaat = 2

PENALISEER VIR DIE VOLGENDE FOUTE VAN DIE KANDIDAAT SE TOTAAL:

Aanhalings maksimum -2

DUI DIE PUNTE SÓ AAN:

Feite (14) + Woorde (1) + Taal (3) + F (2) =20
Dan word punte afgetrek vir die volgende:
Aanhaling (-0/1/2)
= TOTAAL

STAP 1: FEITE (14)

- Slegs feite wat in **volsinne** aangebied word, verdien punte. ('n Volsin het 'n werkwoord.)

STAP 2: TAAL (- 0/1/2/3)

- **ELKE taalfout** (grammatika, spelling en punktuasie) in **ELKE feit word aangedui (ook in verkeerde feite), daarna getel en soos volg bereken:**

Feite met taalfoute	
0–4 foute:	Geen penalisering nie
5–10 foute:	Trek 1 punt van die kandidaat se totaal af
11–15 foute:	Trek 2 punte van die kandidaat se totaal af
16 foute of meer:	Trek 3 punte van die kandidaat se totaal af

Kopiereg voorbehou

TIPIESE TAALFOUTE

- Woordorde in enkelvoudige sin (bv. O/werp + ww. + v/werp)
- Woordorde in saamgestelde sinne (Voegwoord 1, 2 en 3)
- Omgekeerde woordorde
- Tyd, wyse, plek
- Direkte vertaling (moedertaalinvloed)
- Dubbelnegatief
- Voornaamwoorde
- Lydende vorm
- Infinitief

STAP 3: FORMAAT (2)

Kandidate moet die opsomming in die vereiste formaat aanbied:

- Paragraafformaat
- Penaliseer met twee punte indien die opsomming puntsgewys aangebied is.
- Instruksies moet uitgevoer word.

STAP 4: GETAL WOORDE (-1)

- Kandidate MOET die **korrekte** getal woorde aandui.
- Penaliseer met een punt indien die kandidaat nalaat om die getal woorde aan te dui of die getal woorde verkeerd aangedui het.

STAP 5: AANHALINGS (- 0/1/2)

- Vir **direkte aanhalings** van sinne word daar soos volg gepenaliseer:

1–3 volledige sinne aangehaal:	Geen penalisering nie.
4–5 volledige sinne aangehaal:	Trek 1 punt van die kandidaat se totaal af.
6–7 volledige sinne aangehaal:	Trek 2 punte van die kandidaat se totaal af

TOTAAL AFDELING B: 20

Kopiereg voorbehou

AFDELING C: KYK

VISUELE TEKSTE

VRAAG 4: STROKIESPRENT

4.1
- Dit is in groter letters geskryf.
- Dit staan duidelik uit/donkerder skrif.
- Dit is in 'n ander lettertipe geskryf. (Enige 2 × 1) (2)

4.2
- Sy sit by 'n kasregister.
- Sy lui items op. (2)

4.3 Nee. ✓Dis 'n wyse van respek toon, veral op die platteland. ✓
(of enige toepaslike antwoord) (2)

4.4 In 'n kruideniers(ware)winkel. (1)

4.5.1
- Wêreldomgewingsdag (1)

4.5.2
- 5 Junie (Jaartal nie 'n vereiste vir die punt nie.) (1)

4.6 Jakkals (1)

4.7
- Waar
- Hy aanvaar nie 'n plastieksakkie nie en dra self sy inkopies. (2)

4.8 Jorik en Jakkals dra die items en dit word ook op die hond se rug gebalanseer. (2)

4.9 4.9.2 in te lig (1)
[15]

VRAAG 5: ADVERTENSIE

5.1 Die advertensie adverteer 'n toer na Namibië en die prente lyk soos prente uit daardie land met duine en diere. (Of soortgelyk) (2)

5.2
- Dit is in verskillende lettertipes geskryf.
- Party letters is groter as ander.
- Uitleg
- Foto's (Enige 2 × 1) (2)

5.3
- Gauteng
- Pretoria (2)

5.4 Namibië (1)

5.5
- Waar
- " ontbyt en aandete...ingesluit..." (2)

5.6 R20 000 + R4 000 = R24 000√√ (2)

5.7
- Telefoonnommers
- Selfoonnommers
- E-pos (Enige 2 × 1) (2)

5.8 Ja: Bv.: Ek hou van die opwindende toerprogram ✓. Dit dit lyk baie bekostigbaar. ✓
OF

Nee: Bv.: Ek stel nie belang om Namibië te besoek nie omdat dit te duur is ✓. Ek verkies 'n vakansie in Suid-Afrika✓

Iets soortgelyks. Geen punt vir ja/nee nie, slegs punte vir TWEE toepaslike aanvaarbare redes (2)

[15]

TOTAAL AFDELING C: 30

AFDELING D: TAAL IN PRAKTYK

FUNKSIONELE TAALGEBRUIK

VRAAG 6: ARTIKEL

VRAAG	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT	TAALKOMPONENT
6.1	Oud of in die verlede.	(1)	Semantiek
6.2	Dit beklemtoon die sin.	(2)	Leestekens
6.3	Dit is direkte woorde van die ouers.	(2)	Grammatika
6.4	Bewus	(1)	Antoniem
6.5	Meer selfstandig of selfstandiger	(1)	Trappe van vergelyking
6.6	style	(1)	Korrekte homofoon

6.7	Mediums	(1)	Meervoud
6.8	nl.	(1)	Afkortings
6.9	Professor	(1)	Afkortings
6.10	Spreekster	(1)	Vroulike vorm
6.11	Ons	(1)	Voornaamwoord
6.12	Hy sê ✓ dat hulle in hierdie artikel na ooreenkomste kyk. ✓	(2)	Indirekte rede
6.13	Tienerfase√	(1)	Samestelling
6.14	Skielik het hulle arms en bene ✓ vinnig begin groei. ✓	(2)	Verlede tyd
6.15	Ewige	(1)	Korrekte vorm
6.16	Daarmee saam ontwikkel die tiener 'n nuwe manier van dink ✓wat ouers nie verstaan nie✓	(2)	Betreklike voornaamwoord
6.17	Hulle dink nie✓na oor al die moontlikhede wat die toekoms vir hulle inhou nie. ✓	(2)	Ontkenning
6.18	Vreeslike OF verskriklike	(1)	Sinoniem
6.19	Vermoë	(1)	Spelling
6.20	Kognitiewe	(1)	Korrekte woord
6.21	Hulle	(1)	Voornaamwoord
6.22	Dit beteken dat kinders na hul ouers aard. (of enige toepaslike antwoord.)	(2)	Idioom
6.23	Dit bou spanning op ✓ en dui op ironie. ✓	(2)	Lettertekens
6.24	Dis Engelse woorde in 'n Afrikaanse teks.	(2)	Grammatika
6.25	Goeie	(1)	Korrekte vorm
6.26	Figuurlik ✓ Dis nie 'n regte deur nie, maar 'n geleentheid om te gesels. ✓	(2)	Beeldspraak
6.27	Hulp	(1)	Korrekte vorm
6.28	'n Vraag wat nie regtig 'n spesifieke antwoord het nie	(2)	Semantiek

Kopiereg voorbehou

6.29 Belegging (1) Sinoniem

[40]

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING E: KOMMUNIKASIE IN PRAKTYK

VRAAG 7: MEDIA

7.1 7.1.1
- Om gemeenskap in te lig.
- Publiek op te voed.
- Publiek te vermaak.
- Insig te gee.
- Publiek vir optrede te oorreed. (Enige 3 × 1) (3)

7.1.2
- Koerante verskyn daagliks of weekliks.
- Die nuutste nuus/kommentaar word verskaf.
- Koerante is goedkoop.
- Daar is teks, foto's en illustrasies.
- Die teks is in kolomformaat wat dit makliker maak om te lees.
- Koerante word op verskillende gehore gemik. (Enige 2 × 1) (2)

7.1.3
- Koerante is goedkoper.
- Tydskrifte dra nie die jongste nuus nie.
- Tydskrifte verskyn periodiek. (3)

7.1.4 Televisie (1)

7.1.5
- Rekenaars
- Slimfone
- Tablette (Enige 2 × 1) (2)

7.1.6
- Statiese beelde
- Oudio
- Video
- Uitleg van teks
- Formatering
- Foto's
- Kleur (Enige 3 × 1) (3)

7.1.7 Gebruik geld afkomstig van advertensies/adverteerders. / borge (1)

7.2 7.2.1 B
7.2.2 E
7.2.3 D
7.2.4 A
7.2.5 C

(5 × 1) (5)

[20]

VRAAG 8: MANIPULERENDE KOMMUNIKASIEMEDIA

8.1
- Logos – verskaf feite en data en gebruik logiese argumente.
- Patos – om te oortuig deur tot die emosies te spreek.
- Etos – om te oortuig deur 'n geloofwaardige sender te gebruik. (3 × 2) (6)

8.2 Die media besluit watter inligting uitgelaat en watter ingesluit word. (1)

8.3 Die doel is om 'n mens se houding teenoor 'n bepaalde saak te beïnvloed ✓ en te oortuig om denkwyse/ insigte van die gehoor te verander ✓ (2)

8.4
- Soos plakkate wat openbare gesondheid aankondig.
- Boodskappe wat mense aanmoedig om kriminele dade te rapporteer.
- Groot mediaveldtogte.
- Verkiesingsveldtogte (Enige 2 × 1) (2)

8.5
8.5.1 B
8.5.2 D
8.5.3 C
8.5.4 E
8.5.5 A
(5 × 1) (5)

8.6
8.6.1 D
8.6.2 E
8.6.3 B
8.6.4 A
(4 × 1) (4)
[20]

TOTAAL AFDELING E: 40
GROOTTOTAAL: 180

Kopiereg voorbehou